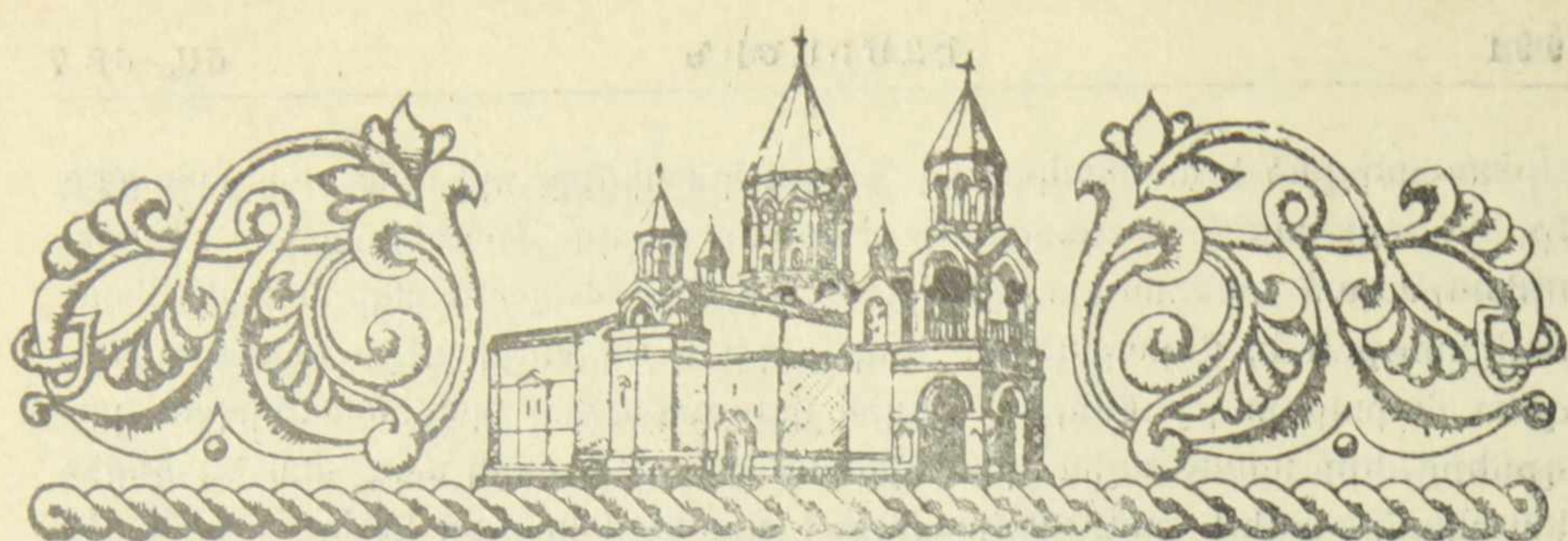

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ՍՓՅՈՒՌԷԻ ՏԱՐԱԾՔԻ ՎՐԱ ԳՈՐԾՈՂ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՈՒ

Ն Ա Խ Ա Շ Ա Վ Ի Ղ

Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին ամբողջությունն է Հայ ազգի քրիստոնյա հավատացյալների, որոնք հավատարիմ են նրա Սրբազան Ավանդությանը, ընդունում են նրա դավանական ուսմունքը, խորհրդական ծեսերն ու կենցաղական կանոնները և ենթարկվում են նրա նվիրապետական իշխանությանը:

Հայաստանյայց Եկեղեցու դավանությունն ու վարդապետությունը հիմնված են Ս. Գրքի, Սրբազան Ավանդության, Տիեզերական Ա, Բ, Գ ժողովների, Հայաստանյայց Եկեղեցու ժողովների և Հայրերի հաստատած կանոնների և ուսուցումների վրա: Նրա Սրբազան Ավանդության մաս է կազմում իր կանոնագիրքը, որի տրամադրություններից նրանք, որ եկեղեցական իշխանության կողմից ի զորու են դատվում, իրավական ուժ ունեն Եկեղեցու պաշտոնյաների և հավատացյալների համար:

Հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցին Արևելյան Ուղղափառ և ինքնիշխան պատմական Եկեղեցիներից մեկն է, հիմնված Քրիստոսի առաքյալներից Ս. Թադեոսի և Ս. Բարդուղիմեոսի քարոզությամբ և նահատակությամբ: Նա պաշտոնապես հաստատվել և կազմակերպվել է Ս. Գրիգոր Լուսավորչի առաքելությամբ և վաստակով Հայաստանում և նրա առաքելաշավիղ Մայր Աթոռը հիմնադրվել է քաղաքամայր Վաղարշապատում ի Ս. Էջմիածին 301 թ.-ին:

Հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցու մեջ «Մի, Սուրբ, Ընդհանրական և Առաքելական» Եկեղեցին արտահայտվում է ճշմարտապես: Նա անբաժան մասն է Քրիստոնեական Եկեղեցու ամբողջական մարմնի, որի գլուխն է Քրիստոս:

Հայաստանյայց Եկեղեցու վարչական կառույցը ունի հետևյալ կարգը.
 Ընդհանրական Կաթողիկոսություն Ամենայն Հայոց
 Կաթողիկոսություն Մեծի Տանն Կիլիկիո
 Պատրիարքություն Հայոց Երուսաղեմի
 Պատրիարքություն Հայոց Կ. Պոլսի
 Առաջնորդությունք թեմերի
 Վանական միաբանությունք
 Հովվությունք համայնքների:

Հայաստանյայց Եկեղեցին կառավարվում է Ս. Գրոց և Սրբազան Ավանդության, Քրիստոսի Ընդհանրական Եկեղեցու ժողովների, Հայ Եկեղեցու ազգային-եկեղեցական ժողովների և հայրապետների հաստատած կանոններով: Նա որդեգրել է եկեղեցական կյանքի ղեկավարման ժողովրդավարական սկզբունքները և ժողովական դրությունը:

Մոտ ապագային կազմվելու է Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու կանոնադրությունը (Սահմանադրություն), որը հանդիսանալու է հիմնական օրենքը նրա նվիրապետական ամբողջական կառույցի: Դրանից հետո սույն կանոնադրությունը ընդգրկվելու է հիմնական օրենքի մեջ որպես նրա բաղկացուցիչ մասը:

Հոդված 1

Հայաստանի Հանրապետության և ներքին սփյուռքի տարածքի վրա ապրող Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու հավատացյալները, հոգեվոր սպասավորները, իրենց վանական, թեմական ու համայնքային կազմակերպություններով կազմում են Հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցու կառույցի մեկ մասը և ենթակա են Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կանոնական իշխանությանը՝ ի Ս. Էջմիածին:

Հոդված 2

Սույն կանոնադրությունը ի գործու է միայն Հայաստանի Հանրապետության և ներքին սփյուռքի մեջ գործող Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու կառույցի համար:

Հոդված 3

Հայաստանի Հանրապետության և ներքին սփյուռքի մեջ գործող Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու կառույցի մասերն են.

ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսությունը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի մայրավանքով, որի անմիջական իշխանությանը ենթակա են այսօրվա դրությամբ Վաղարշապատի երեք վանքերը՝ Ս. Հռիփսիմե, Ս. Գայանե և Ս. Շողակաթ, ինչպես նաև Ս. Գեղարդի, Խոր Վիրապի, Օջականի Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի վանքերը և Վաղարշապատի Ս. Աստվածածին եկեղեցին:

բ. Արարատյան Հայրապետական թեմ

գ. Ծիրակի թեմ

դ. Սյունյաց թեմ

ե. Գուգարաց թեմ

զ. Արցախի թեմ

է. Վրահայոց թեմ

ը. Ադրբեջանի Հայոց թեմ

թ. Նոր Նախիջևանի և Ռուսաստանի Հայոց թեմ:

Հոդված 4

Հայաստանում և ներքին սփյուռքի տարածքի վրա գործող Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու վարչական կառույցն է.

ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս

բ. Եպիսկոպոսաց ժողով

գ. Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդ

դ. Թեմ

ե. Վանք

զ. Եկեղեցական համայնք (ծուխ):

Ա.—ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Հոդված 5

Հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցու ամբողջության Գլուխը, Եպիսկոպոսապետը և բարձրագույն իշխանավորն է Ծայրագույն Պատրիարքը և Կաթողիկոսը Ամենայն Հայոց:

Հոդված 6

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսությունը հաստատված է ի Ս. Էջմիածին, որը Մայր Աթոռն է Հայոց Ընդհանրական Հայրապետության և կենտրոնը Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու նվիրապետության:

Հոդված 7

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի իրավասությունները հաստատվել ու նվիրագործվել են Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու կանոններով ու դրավոր ավանդությամբ:

Հոդված 8

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ընտրվում է ցկյանս Հայ Առաքելական Եկեղեցու ազգային-եկեղեցական ժողովի կողմից Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարում, համաձայն համապատասխան կանոնադրության:

Հոդված 9

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի վախճանումի պարագային, Մայր Աթոռի երիցագույն Արքեպիսկոպոսը կամ Եպիսկոպոսը խառն ժողովի է հրավիրում Գերագույն Հոգևոր Խորհրդին և Եպիսկոպոսական ժողովին, որոնք ընտրում են Կաթողիկոսական Տեղապահ:

Կաթողիկոսական Տեղապահը վարում է Կաթողիկոսարանի ընթացիկ գործերը, կազմակերպում է նոր Կաթողիկոսի ընտրությունը և նախագահում է Ազգային-Եկեղեցական ժողովին, որը ընտրում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, համաձայն համապատասխան կանոնադրության:

Հոդված 10

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը վանահայրն է Ս. Էջմիածնի մայրավանքի:

Հոդված 11

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ներկայացնում է Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու վերին իշխանությունը Հայաստանի Հանրապետության պետական իշխանությանց առջև: Նա նաև ներկայացնում է Հայաստանյայց Եկեղեցին այլ պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների առաջ, անձամբ կամ իր ներկայացուցիչների միջոցով:

Հոդված 12

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը առաջնորդն է Արարատյան Հայրապետական թեմի և այն ղեկավարում է իր նշանակած առաջնորդական փոխանորդի միջոցով:

Հոդված 13

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հրավիրողն է և նախագահը եպիսկոպոսաց ժողովի, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի և այլ ժողովների:

Հոդված 14

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի իրավունքն է ըստ անհրաժեշտության նոր թեմեր ստեղծել, գոյություն ունեցող թեմերը մասերի բաժանել, տկարացած թեմերը լուծել և կամ տարբեր թեմեր իրար միացնել:

Հոդված 15

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը պաշտոնական հարաբերություններ է մըշակում Քրիստոնեական Եկեղեցիների և կենտրոնների հետ, անձամբ կամ իր ներկայացուցիչների միջոցով:

Հոդված 16

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ի հարկին մասնավոր առաքելությամբ Հայրապետական պատվիրակներ կամ նվիրակներ է ուղարկում Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի իրավասության ներքո գտնվող թեմերն ու համայնքները:

Հոդված 17

Վեհափառ Կաթողիկոսը, խորհրդակցաբար Եպիսկոպոսական ժողովի և ԳՀԽ-ի հետ, խառն նիստում բարձրաստիճան հոգևորականներից կարող է նշանակել մեկ կամ ավելի կաթողիկոսական փոխանորդներ, ճշտելով նրանց պարտականությունները և պաշտոնավարության ժամկետները:

Բ.—ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ ԺՈՂՈՎ

Հոդված 18

Եկեղեցականորեն եպիսկոպոսները հաջորդներն են Հիսուս Քրիստոսի առաքյալների՝ ձեռնադրությամբ և օծմամբ նրանց բաշխված Ս. Հոգու շընորհներով: Նրանք որպես հավատացյալ ժողովրդի հովիվներն ու առաջնորդները հսկում են քրիստոնեական վարդապետության ուղիղ ուսուցմանը և սրբազան պաշտամունքների կանոնավոր կատարմանը: Իբրև գլխավոր պաշտոնյաներ նրանք ղեկավարում են իրենց թեմի եկեղեցական-վարչական գործերը:

Յուրաքանչյուր եպիսկոպոս իր ձեռնադրության ատթիվ հանդիսավոր ուխտ է կատարում և խոստանում հավատարիմ մնալ Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու դավանությանը, կանոններին և վերին իշխանությանը:

Հոդված 19

Հայաստանի Հանրապետության և ներքին սփյուռքի տարածքի վրա պաշտոնավարող եպիսկոպոսները կազմում են Եպիսկոպոսաց տեղական ժողովը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի նախագահության ներքո:

Հոդված 20

Եպիսկոպոսական տեղական ժողովը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին առընթեր կանոնական մարմին է, որը զբաղվում է ներքին թեմերից եկած հարցերով:

Հոդված 21

Եպիսկոպոսաց ժողովը նիստի է հրավիրվում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից: Ժողովը ընտրում է իր Ատենապետին և Ատենադարին իրենց փոխանորդներով:

Հոդված 22

Եպիսկոպոսաց ժողովը կարող է, ի պահանջել հարկին, կազմել հանձնախմբեր, որոնց անդամները կարող են լինել նաև վարդապետ, քահանայապետ, աշխարհական, հատուկ հարցերի ուսումնասիրությանը համար: Հանձնախմբի անդամները, բացի Եպիսկոպոսաց ժողովի անդամներից, քվեի իրավունք չունեն:

Հոդված 23

Եպիսկոպոսաց ժողովը նիստի է հրավիրվում նվազագույնը երեք ամիսը մեկ անգամ:

Հոդված 24

Եպիսկոպոսաց ժողովը քննարկում է ներքին թեմերից ներկայացված կրոնական, եկեղեցական, կարգապահական, վարչա-կազմակերպչական, կրթական, քարոզչական, մշակութային, տնտեսական հարցեր: Որոշումները առնվում են քվեների մեծամասնությամբ և ներկայացվում են Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ի հաստատումն և ի գործադրումն:

Գ.—ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հոդված 25

Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի խորհրդադատու մարմին է: Նրա քննարկմանն են ենթարկվում վարչա-կազմակերպչական, մշակութային, ինչպես նաև արտասահմանի եկեղեցական և ազգային, տնտեսական, շինարարական և բարեսիրական հարցեր:

Հոդված 26

Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի նախագահն է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը:

Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդը իր անդամ եպիսկոպոսներից մեկին ընտրում է որպես ատենապետ և իր անդամ եկեղեցականներից կամ աշխարհականներից մեկին ընտրում է ատենադպիր՝ մեկ տարվա շրջանի համար:

Հոդված 27

Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի հետ խորհրդակցաբար Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը նշանակում է հանձնախմբեր՝ որոշ հարցերի քննարկման և նրանց մասին տեղեկագրի պատրաստման համար:

Հոդված 28

Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի քննարկմանը ենթարկված հարցերի մասին վերջնական որոշումը կայացնում և գործադրում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը:

Հոդված 29

Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի կազմը բաղկանում է 10 անդամներից.
2 եպիսկոպոս արտասահմանի թեմերից,
5 եպիսկոպոս ներքին թեմերից, որոնցից
երեքը նշանակվում են Վեհափառ Հայրապետի կողմից
և երկուսը ընտրվում են Եպիսկոպոսական ժողովի կողմից,
3 աշխարհական ներքին թեմերից:

Հոդված 30

ԳՀԽ-ի անդամները հրավիրվում են Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից 4 տարվա շրջանի համար:

Հոդված 31

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը խորհրդակցաբար ԳՀԽ-ի հետ նշանակում է Վերստուգիչ Հանձնաժողով, բաղկացած 1 եկեղեցական և 2 աշխարհական հաշվապահ մասնագետներից:

Վերստուգիչ հանձնաժողովի պարտականությունն է վերահսկել Մայր Աթոռի տնտեսա-ֆինանսական գործունեությանը և տարեկան տեղեկագիր ներկայացնել ԳՀԽ-ին:

Հոդված 32

Խորհրդակցաբար ԳՀԽ-ի հետ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հրավիրում է ճարտարապետական հանձնաժողով բաղկացած 5 ճարտարապետներից և արվեստագետներից:

Ծարտարապետական հանձնաժողովի պարտականությունն է քննարկել Մայր Աթոռի և ներքին թեմերում գտնվող վանքերի ու եկեղեցիների վերաշինության, ինչպես նաև նոր կառուցվող եկեղեցիների և հարակից շենքերի նախագծերը:

Հայաստանի պատմական հուշարձանների վերանորոգության պարագային ճարտարապետական հանձնաժողովը խորհրդակցում է Հայաստանի հնությունների պահպանության վարչության հետ:

Ծարտարապետական հանձնաժողովը իր եզրակացությունները ներկայացնում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին:

Դ.—Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՎԱՐՉԱ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՑԸ

Հոդված 33

Ս. Էջմիածնի մայրավանքը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսության կենտրոնն է:

Հոդված 34

Իբրև վանք, այն ունի իր վանքաբնակ միաբանությունը, որ ղեկավարվում է իր կանոնադրությամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի իշխանության ներքո:

Հոդված 35

Միաբանության մաս են կազմում վանքաբնակ եպիսկոպոսները, վարդապետները և սարկավագները: Միաբաններից յուրաքանչյուրը պարտավոր է կատարել իր կրոնական պարտականությունները՝ պաշտամունք, ծես, պատարագ և այլն, համաձայն լուսարարապետի կարգադրության:

Հոդված 36

Յուրաքանչյուր միաբան վանքից ստանում է բնակարան, սնունդ, բժշկական խնամք, զգեստ և ամսական ոոճիկ:

Հոդված 37

Մայր Աթոռի և նրա ենթակա վանքերի մեջ ծառայող միաբանը և կամ այլ հոգևորականը, որ գտնվում է անկարգ ընթացքի մեջ, կարգի է հրավիրվում Վեհափառ Հայրապետի կողմից բանավոր նկատողությամբ: Եթե նա շարունակի իր անկանոն ընթացքը, կստանա գրավոր նկատողություն: Եթե համառի իր անկարգության մեջ, նա ենթարկվում է պաշտոնազրկման կամ ժամանակավոր փիլոնազրկման:

Իսկ ծայրահեղ պարագայում, Վեհափառ Հայրապետը տնօրինում է կարգազրկումը:

Հոդված 38

Թեմերում և նրանց ենթակա վանքերում ծառայող հոգևորականը, որ գտնվում է անկարգ ընթացքի մեջ, կարգի է կոչվում թեմակալ առաջնորդի կողմից բանավոր նկատողությամբ: Եթե նա շարունակի իր անկանոն ընթացքը, կստանա գրավոր նկատողություն: Եթե ամբաստանյալը համառի իր անկարգ ընթացքի մեջ, առաջնորդը, խորհրդակցաբար Թեմական Խորհրդի հետ տնօրինում է հարմար պատիժ՝ պաշտոնազրկում կամ փիլոնազրկում: Առաջնորդը ներկայացնում է Թեմական Խորհրդի որոշումը Վեհափառ Հայրապետին:

Բացառվում է կարգազրկման որոշումը, որը տրվում է միայն հայրապետական վճիռով:

Հոդված 39

Կաթողիկոսարանը ունի հետևյալ կազմակերպչական կառույցը, որի մասերն են հետևյալները.

ա. Միաբանություն,

բ. Մայր տաճարի լուսարարապետություն,

գ. Դիվանատուն,

- դ. Հոգևոր Ճեմարան,
- ե. Քրիստոնեական քարոզչական կենտրոն,
- զ. «Էջմիածին» ամսագրի խմբագրություն,
- է. Թանգարանների տեսչություն,
- ը. Հրատարակչական տեսչություն,
- թ. Տպարանի վարչություն,
- ժ. Տնտեսա-ֆինանսական վարչություն,
- ժա. Ծինարարական գրասենյակ,
- ժբ. Փոխադրության միջոցների բաժին,
- ժգ. Կալվածոց տեսչություն,
- ժդ. Մատակարարություն:

Հոդված 40

Վանական կառույցի մաս կազմող յուրաքանչյուր մարմին ունի իր պատասխանատու տեսուչը:

Կաթողիկոսարանի մայրավանքի կառույցի մաս կազմող յուրաքանչյուր մարմնի պատասխանատուն նշանակվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից՝ խորհրդակցաբար ԳՀԽ-ի հետ:

Հոդված 41

Լուսարարապետի պաշտոնն է հսկել ու ղեկավարել Մայր տաճարի սրբազան արարողություններին, որպեսզի նրանք կատարվեն անթերի կերպով, ըստ կանոնաց և կարգաց Ա. Եկեղեցվոյս:

Լուսարարապետի պաշտոնն է նաև կազմակերպել ու հետևել Մայր տաճարի մաքրությանը, գույքերի ապահով պահպանմանը և ներքին կարգապահությանը:

Լուսարարապետը ունի իր օգնականը հանձին վարդապետ լուսարարի:

Լուսարարապետին ուղղակի ենթարկվում են Մայր տաճարի և Մկրտարանի բոլոր ծիսակատար քահանաներն ու աշխատողները, ինչպես նաև դերձակատուներ և արծաթագործական արհեստանոցը:

Հոդված 42

Վանորեից տեսչությունը կազմված է բոլոր վանքերի վանահայրերից Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի իշխանության ներքո:

Վանորեից տեսուչը նշանակվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից խորհրդակցաբար Եպիսկոպոսական ժողովի հետ և գործում է նրանց ցուցմունքների համաձայն:

Բոլոր վանահայրերը նշանակվում են Ամենայն Հայոց Հայրապետի կողմից:

Հոդված 43

Հոգևոր Ճեմարանի ուսումնական, դաստիարակչական, կարգապահական և վարչական գործունեության ղեկավարն ու պատասխանատուն ճեմարանի տեսուչն է՝ իրեն օգնական ունենալով փոխ-տեսուչը:

Ճեմարանի գրադարանը ենթակա է Հոգևոր Ճեմարանի տեսչությանը:

Հոդված 44

Մայր Աթոռի պաշտոնաթերթ ԷԶՄԻԱԾԻՆ ամսագիրը ունի իր խմբա-

գիրը, խմբագրական մարմինը և խմբագրատան պաշտոնյաները: Խմբագիրը պատասխանատու է ամսաթերթի խմբագրման, տպագրության, առաքման և հոդվածագիրների հոնորարների բաշխման: Հոնորարների բաշխումը կատարում է խմբագիրը, օրինականության պահպանման սահմաններում, խորհրդակցելով ֆինանսական բաժնի հետ:

Հոդված 45

Վանքի մեջ գտնվող թանգարաններն ունեն իրենց տեսուչը և պաշտոնյաները, որոնք հսկում են թանգարանների և նրանց հարակից մասերի կառնավոր գործունեությանը:

Հոդված 46

Մատակարարի անմիջական պատասխանատվությունն է սեղանատան վարչությունը: Իր պարտականությունների մեջ են մտնում սննդեղենի գրնումը, ճաշերի պատրաստության և մատուցման կազմակերպումը, խոհանոցի և ճաշարանի մաքրությունը:

Հոդված 47

Մայր Աթոռի տպարանը ունի իր տնօրենը, որ պատասխանատու է տրպարանի գործունեությանը, սակայն իրավունք չունի տպագրելու որևէ գրականություն, որ վավերացված և ընդունված չէ Հրատարակչական տեսչության կողմից: Տպագրված որևէ գիրք, հանդես կամ այս տեսակի հրատարակություն հանձնվում է հրատարակչական տեսչությանը:

Հոդված 48

Հրատարակչական տեսչությունը ունի երեք պարտականություններ.

ա. Քննության ենթարկել որևէ հրատարակություն, որ պիտի լույս ընծայվի Մայր Աթոռի տպարանից: Քննության արդյունքները պետք է ներկայացվեն Ամենայն Հայոց Հայրապետի ուշադրությանը:

բ. Հրատարակչական տեսչությունը պիտի հսկի տպագրության ընթացքին, կատարի սրբագրությունները և արտոնի տպագրությունը:

գ. Հրատարակչական տեսչությունը պատասխանատու է գրքերի և այլ նյութերի տպագրությանը: Հրատարակված գրքերը և նյութերը հանձնվում են տնտեսական բաժնին վաճառքի և պահեստավորման համար:

Հոդված 49

Քրիստոնեական քարոզչության տեսչությունը իր հատուկ գրասենյակը ունի Մայր Աթոռից ներս կամ դուրս: Քրիստոնեական քարոզչության տեսչության պարտականությունն է թեմակալ առաջնորդների հետ խորհրդակցաբար կազմակերպել Քրիստոնեական կրոնի ուսուցումը համաձայն Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու դավանանքին և վարդապետությանը: Նրա գործունեության մեջ մտնում են.

ա. Կիրակնօրյա վարժարանների հաստատում

բ. Դպրոցներում և կրթական այլ հաստատություններում կրոնական դասավանդությունների կազմակերպում

գ. Կրոնի ուսուցիչների պատրաստություն

դ. Կրոնական ուսուցման դասագրքերի պատրաստություն

ե. Կրոնական հաղորդումների կազմակերպում հանրապետական հեռուստատեսությամբ և ռադիոյով

զ. Ուսուցողական հոդվածների հրապարակում մամուլում:

է. Կազմակերպում շրջիկ քարոքչության:

Հոդված 50

Կաթողիկոսարանի Դիվանը ունի իր զանազան գրասենյակները, որոնք են.

ա. Հարաբերությունների գրասենյակ, որ վարում է Կաթողիկոսարանի քարտուղարության պատասխանատվությունը և զբաղվում է պետական, պաշտոնական, քաղաքային և այլ հարաբերություններով,

բ. Միջեկեղեցական հարաբերությունների գրասենյակ, որ հարաբերություններ է պահում քույր եկեղեցիների հետ,

գ. Ներքին և արտաքին թեմերի հետ հարաբերությունների բաժին, որ պահում է հարաբերություններ Հայ Եկեղեցու բոլոր թեմերի հետ,

դ. Տեղեկատվության բաժին, որի պարտականությունն է Հայ Եկեղեցու և Մայր Աթոռի մասին հաճախակի լուրեր հաղորդել ներքին և արտաքին մամուլին:

ե. Մայր Աթոռի ծառայողների գրանցման բաժին, որը զբաղվում է աշխարհական պաշտոնյաների ընդունման, գրանցման, կրճատման և ազատ արձակման հարցերով, համապատասխան բաժնի վարիչի առաջադրանքով և Վեհափառ Հայրապետի հաստատումով:

Դիվանի բոլոր գրասենյակների գործունեության պատասխանատուն է դիվանապետը: Նրա պարտականությունն է վարել քարտուղարության պաշտոնը Վեհափառ Հայրապետի անմիջական հսկողության և ցուցմունքների համաձայն, կատարել թղթակցությունները, հսկել քարտուղարության գրասենյակների բարվոք ընթացքին:

Բոլոր բաժինների քարտուղարությունը միացված է մեկ ընդհանուր գրասենյակի մեջ, ուր պահվում են թղթածրարները, կատարվում են մեքենագրությունները, փոստի առաքումները և իրականացվում են դիվանատան բոլոր գործողությունները:

Դիվանապետը անմիջական կերպով պատասխանատու է Վեհափառ Հայրապետին:

Հոդված 51

Տնտեսա-ֆինանսական վարչությունը ունի իր պատասխանատու ղեկավարը երկու բաժիններով՝ տնտեսական և ֆինանսա-հաշվապահական գործունեության համար, որոնք ունեն իրենց առանձին բաժինները:

Տնտեսա-ֆինանսական վարչության գործունեության սահմանի մեջ են մտնում հետևյալ աշխատանքները.

ա. վերին հսկողություն և կարգավորում Մայր Աթոռի ու ներքին թեմերի և վանորեից տնտեսա-ֆինանսական գործունեության

բ. հարաբերություն պետական մարմինների և հիմնարկների հետ՝ Մայր Աթոռի տնտեսական կարիքների մատակարարման և ֆինանսական գործունեության առնչությամբ

գ. մշակում և կնքում զանազան պայմանագրերի՝ տնտեսա-ֆինանսական և շինարարական գործունեության կապակցությամբ ու հսկողություն դրանց անթերի կատարման՝ օրինականության սահմաններում: Ծինարարա-

կան պայմանագրերը կնքվում են գլխավոր ճարտարապետի հետ և հաստատվում են Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից

դ. ուղղակի հսկողություն, կազմակերպում և ղեկավարում հաշվապահության, պահեստների, ինչպես նաև Մայր տաճարի մոմավաճառության

ե. Տնօրինում Մայր Աթոռի փոխադրական միջոցների պահեստների:

Գումարները դուրս գրելու և պայմանագրերը հաստատելու իրավունքը վերապահված է Վեհափառ Հայրապետին՝ ֆինանսական բաժնի վարիչի առաջադրանքով:

Տնտեսա-ֆինանսական վարչության գործունեությունը առնչվում է բոլոր բաժինների հետ՝ նրանց ֆինանսական կարիքները բավարարելու համար և հսկելու բոլոր բաժինների տնտեսա-ֆինանսական գործունեության օրինականության վրա:

Մայր Աթոռի տնտեսա-ֆինանսական բաժինը տարին մեկ անգամ հատուկ վերատուգիչ հանձնախումբ է ուղարկում թեմերի ֆինանսական հաշիվները քննելու և կազմելու տեղեկագիր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին և ԳՀԽ-ին ներկայացնելու համար:

Հոդված 52

Տնտեսա-ֆինանսական բաժինը տարվա վերջում պատրաստում է Մայր Աթոռի ընդհանուր կատարողականի տեղեկագիրը և ներկայացնում այն ԳՀԽ-ին: Միևնույն ժամանակ Տնտեսա-ֆինանսական վարչությունը ներկայացնում է հաջորդ տարվա նախահաշիվը առ ի քննություն և հաստատում ԳՀԽ-ի կողմից:

Հոդված 53

Շինարարական գրասենյակի վարիչն է գլխավոր ճարտարապետը, որը պատասխանատու վերահսկիչն է Մայր Աթոռի բոլոր շինարարական աշխատանքների և ղեկավարը՝ շինարարական ծրագրերի մշկման ու գործադրության, համաձայն Վեհափառ Հայրապետի և ԳՀԽ-ի ցուցմունքների ու Մայր Աթոռի ճարտարապետների հանձնաժողովի առաջադրությանց: Շինարարական բաժնին ուղղակի ենթարկվում են ատաղձագործները, երկաթագործները, փականագործներն ու էլեկտրիկները, շինարարությունների վրա աշխատող բոլոր վարպետներն ու բանվորները, ինչպես նաև բեռնատար մեքենաների փոխադրությունները:

Հոդված 54

Փոխադրությանց բաժինը ունի իր պատասխանատու վարիչը, որը ղեկավարում է փոխադրական միջոցների գործունեությունը:

Հոդված 55

Կալվածոց տեսչության պարտականությունն է կանոնավոր կերպով պահել Մայր Աթոռի անշարժ կալավածների արձանագրությունները և կալվածագրերը:

Եկեղեցական որևէ կալվածի սեփականատերն է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսությունը, հանձին Կաթողիկոսի:

Եկեղեցական որևէ կալված, որ գտնվում է թեմերի մեջ, գործածվում և տնօրինվում է տեղի առաջնորդարանի կարգադրությամբ:

Հոդված 56

Մայրավանքի մեջ ծառայող աշխարհական պաշտոնյան, որ թերանում է իր պարտականությունների մեջ, խախտում է աշխատանքային կարգապահությունը և կամ որևէ հանցանք է գործում, իր անմիջական ղեկավարի կողմից ստանում է բանավոր նկատողություն, կամ գրավոր նկատողություն դիվանատան կողմից՝ բաժնի վարիչի առաջադրանքով: Ի պահանջել հարկին պաշտոնյան հեռացվում է աշխատանքից ԳՀԽ-ի որոշումով:

Նույն կարգը պահպանվում է թեմերում պաշտոնավարող աշխարհականների վերաբերյալ, վերջնական որոշումը վերապահելով թեմակալ առաջնորդին, խորհրդակցաբար Թեմական ժողովի հետ:

Ե.—ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԹԵՄ

Հոդված 57

Աշխարհագրական որոշ շրջանի մեջ գործող եկեղեցական համայնքները կազմում են վարչական մի միավոր, որը կոչվում է թեմ:

Թեմի գլուխն է թեմակալ առաջնորդը:

Յուրաքանչյուր թեմ ունի թեմական ներկայացուցչական ժողով և Թեմական Խորհուրդ:

Թեմի վարչությունը վարում է թեմակալ առաջնորդը:

Յուրաքանչյուր համայնքի գլուխը հոգևոր հովիվն է:

Յուրաքանչյուր համայնք ունի իր համայնքային անդամական ժողովը և Ծխական Խորհուրդը:

Հոդված 58

Թեմակալ առաջնորդը նշանակվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից և հանդիսանում է նրա ներկայացուցիչը: Անհրաժեշտության պարագային Վեհափառ Հայրապետը կարող է պաշտոնից ետ կոչել թեմակալ առաջնորդին:

Հոդված 59

Թեմակալ առաջնորդը թեմական բոլոր ժողովների նախագահն է և որոշումների գործադիրը:

Հոդված 60

Թեմակալ առաջնորդը համարատու է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին և Եպիսկոպոսաց ժողովին: Թեմակալ առաջնորդը պարտավոր է ամեն տարի տեղեկագիր ներկայացնել Եպիսկոպոսաց ժողովին իր թեմի տարեկան գործունեության մասին:

Հոդված 61

Թեմակալ առաջնորդը նաև պատասխանատու է իր թեմի մեջ գտնվող վանքերի գործունեության, որոնք գտնվում են իր իշխանության ներքո, բացի Մայր Աթոռին ենթակա վանքերից:

Հոդված 62

Թեմակալ առաջնորդը համաձայն եկեղեցական ավանդական կարգի, նշանակվում է առանց պաշտոնավարության տևողության սահմանի:

Հոդված 63

Թեմակալ առաջնորդի և Թեմական Խորհրդի հովանու ներքո կազմվում են եկեղեցաւեր, երիտասարդական և տիկնանց միություններ, կրոնաւեր եղբայրակցություններ, դպրաց դասերի միություններ, մշակութային, կրթական, բարեսիրական հանձնաժողովներ՝ քրիստոնեական, կրոնա-բարոյական ու ազգային դաստիարակչական նպատակներով:

Հոդված 64

Թեմակալ առաջնորդը իրավասու է միայն իր թեմի համար ձեռնադրելու քահանաներ և նշանակելու հոգևոր հովիվներ, որոնք պետք է ունենան օրինակելի նկարագիր և իրենց կոչման համեմատ ուսումնական պատրաստություն, լինելով գիտակ Սուրբ Գրոց, Եկեղեցու ուղիղ դավանության, եկեղեցական կարգաց ու կանոնաց և ծիսական արարողությանց:

Հոդված 65

Թեմակալ առաջնորդի իրավասություններն ու պարտականություններն են.

ա. Պատշաճ նախանձախնդրությամբ հսկել Հայաստանյայց Եկեղեցու վարդապետության և կանոնների անադարտ պահպանության վրա: Ապահովել անխափան և կանոնավոր կատարումը եկեղեցական արարողությունների՝ արտոնյալ երաժշտությամբ: Քննել թեմի որևէ հոգևարականի դեմ եղած գանգատները և այդ մասին պատշաճը տնօրինել:

բ. Ամեն ջանք թափել, որ յուրաքանչյուր ծուխ ունենա իր հոգևոր հովիվը:

գ. Պարբերաբար այցելություններ տալ թեմի եկեղեցիներին և համայնքներին:

դ. Ձեռնադրել հոգևորականներ Թեմական Խորհրդի հետ խորհրդակցաբար և ծուխերի համար սարկավագներ ձեռնադրել հոգևոր հովվի հանձնարարության վրա: Ամենայն Հայոց Հայրապետին խնդրանք ներկայացնել արժանավոր եկեղեցականների աստիճանի բարձրացման և պարգևատրության համար: Խնդրանք ներկայացնել Ամենայն Հայոց Հայրապետին, Թեմական Խորհրդի հանձնարարությամբ, թեմից ներս արտակարգ ծառայություն մատուցող անձերի պարգևատրության ի նպաստ:

ե. Հոգևորականներ նշանակել կամ հոգևոր հովիվների փոփոխություններ կատարել խորհրդակցությամբ Թեմական Խորհրդի:

զ. Տարին մեկ անգամ թեմի բոլոր հոգևորականներին համագումարի հրավիրել կրոնական, ծիսական և կարգապահական հարցերի քննարկման և նրանց ուղղություն տալու համար:

է. Հոգ տանել թեմի ներքին առաքելական գործունեությանը, կազմակերպելով նոր ծուխեր, ուր որ հնարավոր լինի: Ստեղծել անհրաժեշտ միջոցներ Հայաստանյայց Եկեղեցու անդամների կրոնական դաստիարակության համար:

ը. Հսկել, որ թեմի մեջ կազմակերպվեն հոգևոր եղբայրակցություններ, եկեղեցաւեր տիկնանց միություններ, երիտասարդների խմբակցություններ, կիրակնօրյա վարժարաններ, դպրաց դասեր և նման եկեղեցական կազմակերպություններ, միշտ իր գիտակցությամբ և արտոնությամբ, Հայ Եկեղեցւո հովանու ներքո, համաձայն սույն կանոնադրության տրամադրությունների:

թ. Արտոնել կրոնական գրականության հրատարակությունը թեմական գործածության համար:

ժ. Հսկել և ստուգել թեմի ֆինանսական բոլոր գործարքներին:

Ժա. Թեմակալ առաջնորդը և Թեմական Խորհուրդը տարեսկզբին պատրաստում են նախահաշիվ տարեկան բյուջեի և ներկայացնում են այն Մայր Աթոռ Վեհափառ Հայրապետին: Նրանք տարեվերջին ներկայացնում են կատարողականը, որ քննարկված պիտի լինի թեմի վերստուգիչ հանձնաժողովի կողմից:

Հոդված 66

Թեմակալ առաջնորդի կողքին գործում է թեմի Ներկայացուցչական ժողովը:

Հոդված 67

Թեմի Ներկայացուցչական ժողովը կազմվում է յուրաքանչյուր ծուխի կողմից ընտրված երկու ներկայացուցիչներից, մեկը հոգևորական, մյուսը՝ աշխարհական:

Հոդված 68

Թեմական Ներկայացուցչական ժողովը կանոնավորաբար գումարվում է տարին մեկ անգամ: Անհրաժեշտության դեպքում առաջնորդը կարող է արտահերթ նիստի հրավիրել Ներկայացուցչական ժողովին:

Հոդված 69

Ներկայացուցչական ժողովը նշանակում է Վերստուգիչ հանձնաժողով բաղկացած մեկ հոգևորական և երկու աշխարհական անդամներից:

Հոդված 70

Թեմական Ներկայացուցչական ժողովը ընտրում է Թեմական Խորհուրդ՝ առաջնորդի ներկայացրած կրկնաճյուղի ցանկի վրայից:

Հոդված 71

Թեմական Խորհուրդը բաղկացած է 7 անդամներից՝ 4 աշխարհական և 3 հոգևորական:

Թեմական Խորհուրդը ընտրվում է 4 տարվա համար:

Հոդված 72

Թեմական Խորհուրդը ամեն տարի ներկայացնում է իր գործունեության տեղեկագիրը Ներկայացուցչական ժողովին:

Հոդված 73

Թեմական Խորհուրդը թեմակալ առաջնորդի խորհրդատու և գործակից մարմինն է, որը զբաղվում է թեմի եկեղեցիների, կրոնա-դաստիարակչական, վարչա-կազմակերպչական, տնտեսական ու կարգապահական հարցերով:

Հոդված 74

Թեմական Խորհրդի իրավասություններն ու պարտականություններն են.
ա. Հսկել թեմի հաստատությունների, կազմակերպությունների և նրանց
պաշտոնյաների գործունեության վրա:

բ. Քննել Ծխական եկեղեցական ժողովների ներկայացրած հարցերը,
վավերացնել կամ մերժել դրանք, ինչպես նաև վավերացնել կամ լուծել
Ծխական եկեղեցական ժողովների ընտրությունները:

գ. Հսկել զանազան ծխական դպրոցների կրթական գործունեության
վրա:

դ. Քննել եկեղեցու կազմակերպությունների կամ դպրոցական մարմին-
ների միջև ծագած վեճերը, քննել նրանց կողմից կամ նրանց դեմ եղած բռ-
նությունները և լուծել դրանք:

ե. Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի տարեկան տուրքը վճարել, ըստ թեմական
ներկայացուցչական ժողովի որոշման:

զ. Պատասխանատու լինել Առաջնորդարանի նյութական մատակարար-
մանը, թեմական ներկայացուցչական ժողովի կողմից որդեգրված բյուջեի
սահմաններում:

է. Քննել եկեղեցական նոր համայնքների հաստատման առաջարկու-
թյունները և ընդունել համապատասխան որոշում:

ը. Վավերացնել կամ մերժել Ծխական խորհուրդների որոշումները, եթե
դրանք հակառակ են սույն կանոնադրության կամ եկեղեցու շահերին:

թ. Քննության ենթարկել Ծխական խորհուրդների կողմից առաջարկ-
ված որևէ հարց, որ կապված է ծուխի կալվածների հետ, վավերացնել կամ
մերժել դրանք: Թեմական Խորհուրդը իր եզրակացությունները ներկայաց-
նում է Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի նկատմամբ: Վերջնական որոշումը
առնում է ԳՀԽ-ն:

ժ. Թեմական Խորհուրդը կարող է վավերացնել կամ մերժել Ծխական
խորհուրդների կողմից պահեստի կամ շինարարական մի հիմնադրամի
ստեղծումն ու նրա գումարների գործածությունը:

ժա. Թեմական Խորհուրդը նիստը գումարում է առնվազն ամիսը մեկ ան-
գամ:

Հոդված 75

Ծխական եկեղեցական համայնք է կոչվում հավատացյալների այն
խումբը, որ կազմակերպված է իբրև եկեղեցի: Յուրաքանչյուր ծխական ե-
կեղեցական համայնք իր գլուխը ունի հոգևոր հովիվը և կառավարվում է
Ծխական Խորհրդի կողմից:

Հոդված 76

Համայնքի հոգևոր հովիվը նշանակվում է թեմակալ առաջնորդի կողմից:

Հոդված 77

Հոգևոր հովիվը Ծխական Խորհրդի նախագահն է և ղեկավարում է բո-
լոր ժողովները: Եկեղեցական անդամական ժողովի, Ծխական Խորհրդի և
մյուս օժանդակ կազմակերպությունների բոլոր ժողովները գումարվում են
հոգևոր հովիվի հրավերով և նախագահությամբ:

Հոդված 78

Եկեղեցական համայնքի հոգևոր հովիվը կարող է հրաժարվել կամ տեղափոխվել թեմակալ առաջնորդի համաձայնությամբ: Եկեղեցական անդամական ժողովը երկու երրորդի մեծամասնության ձայնով կարող է առաջարկ ներկայացնել թեմակալ առաջնորդին հոգևոր հովիվը փոխելու մասին:

Հոդված 79

Յուրաքանչյուր եկեղեցական համայնք կառավարվում է իր անդամներից ընտրված Ծխական Խորհրդի կողմից:

Հոդված 80

Ծխական Խորհուրդը ընտրվում է համայնքային անդամական ժողովի կողմից: Այն բաղկացած է յոթ հոգևորական և աշխարհական ժողովականներից, ընտրված հոգևոր հովիվի ներկայացրած կրկնաճյուղի ցանկից:

Հոդված 81

Ծխական Խորհրդի անդամները ընտրվում են երեք տարվա շրջանի համար և վերընտրելի են: Ծխական Խորհրդի ընտրության արդյունքը ենտարկվում է Թեմական Խորհրդի և առաջնորդի վավերացմանը:

Հոդված 82

Ծխական Խորհրդի իրավասություններն ու պարտականություններն են. ա. Ապահովել եկեղեցական արարողությունների կանոնավոր կատարումը:

բ. Գործադրել համայնքային անդամական ժողովի որոշումները:

գ. Ներկայացնել համայնքային անդամական ժողովին իր և իրեն ենթակա կազմակերպությունների գործունեության տարեկան տեղեկագիրը:

դ. Համայնքային անդամական ժողովին ներկայացնել իր տարեկան հաշվետվությունը, հաշվեքննիչ հանձնախմբի կողմից քննարկվելուց և վավերացվելուց հետո:

ե. Պատրաստել եկեղեցական համայնքի տարեկան բյուջեն և այն ներկայացնել համայնքային անդամական ժողովի հավանությանը:

զ. Վերահսկել ենթակա կազմակերպությունների և հանձնաժողովների գործունեության վրա ու հսկել նաև նրանց նյութական և վարչական գործերի վրա:

է. Գործադրել առաջնորդի և Թեմական Խորհրդի հրահանգները, համաձայն ներկա կանոնադրությամբ իրենց տրված իրավասությունների և պարտականությունների:

Հոդված 83

Ծխական Խորհուրդը պարտավոր է ժողով գումարել երկու շաբաթը մեկ անգամ:

Հոդված 84

Հոգևոր հովիվն ու Ծխական Խորհուրդը համայնքի ծոցում ստեղծում են օժանդակ կազմակերպություններ, ինչպես եկեղեցատեր երիտասարդների միություններ, հոգևոր եղբայրակցություններ, տիկնանց միություններ, կի-

րակնօրյա վարժարաններ և այլ կրթական, մշակութային և բարեսիրական հանձնաժողովներ, թեմակալ առաջնորդի համաձայնությամբ:

Բոլոր նման մարմինների նախագահը հոգևոր հովիվն է ի պաշտոնե:

Հոդված 85

Համայնքի հոգևոր հովվի և Ծխական Խորհրդի միջև ծագած տարակարծությունները ներկայացվում են թեմակալ առաջնորդին պատշաճ կարգադրության համար: Թեմակալ առաջնորդի վճիռը վերջնական է:

Հոդված 86

Ծխական Խորհուրդը լուծված է նկատվում, երբ այլևայլ պատճառներով հրաժարվում են կամ գործելուց դադարում են անդամների մեծամասնությունը: Այդ դեպքում, համայնքի անդամական ժողովը ընտրում է նոր վարչություն:

Հոդված 87

Եթե մի Ծխական Խորհուրդ գործի հակառակ սույն կանոնագրության տրամադրությունների, թեմակալ առաջնորդը և Թեմական Խորհուրդը իրավասու են լուծելու այն և նոր ընտրություն կազմակերպելու:

Հոդված 88

Հայաստանյայց Եկեղեցու անդամ է յուրաքանչյուր հայ անհատ, որ մրկրտվել է եկեղեցու ավագանում: Քվեատու անդամ կարող է լինել ամեն մկրտված հայ, որ լրացրել է 18 տարին, ընդունում է հայ եկեղեցու կրոնական դավանանքը, կանոնները, ընդունում և մասնակցում է կրոնական արարողություններին ու խորհրդակատարություններին:

Հոդված 89

Հայ եկեղեցու անդամների խումբը, որ ցանկանում է կազմակերպել իբրև եկեղեցական համայնք, գրավոր դիմում է ներկայացնում տեղվույն թեմակալ առաջնորդին: Թեմակալ առաջնորդը դիմումը ներկայացնում է ՀՀ Նախարարների Խորհրդին առընթեր կրոնական գործերի կոմիտեին գրանցման համար:

Հոդված 90

Նոր կազմակերպված եկեղեցական համայնքը ստանում է ծխական հանգամանք, եթե ունի իր պաշտամունքի վայրը և առաջնորդի կողմից նշանակված հոգևոր հովիվ:

Հոդված 91

Ծխական համայնքի ամեն ադամ քվեարկության իրավունքով մասնակցում է անդամական ժողովին, ընտրելու համար Ծխական Խորհուրդը:

Հոդված 92

Համայնքային անդամական ժողովը զբաղվում է ի մասնավորի հետևյալ հարցերով.

ա. Ընտրություն համայնքային Ծխական Խորհրդի անդամների:

բ. Ընտրություն երեք անձերից բաղկացած հաշվեքննիչ հանձնաժողով:

վի, մեկ տարվա պաշտոնավարության համար, որը վերահսկում է Ծխական Խորհրդի տնտեսական-հաշվական գործարքները:

գ. Քննարկում հոգևոր հովվի և Ծխական Խորհրդի տարեկան հաշվետվության:

դ. Համայնքի Ծխական Խորհրդի տեղեկագրությունը ներկայացվում է առաջնորդին և Թեմական Խորհրդին ի հաստատություն:

Հոդված 93

Համայնքի այն անդամը, որը գտնվում է Հայ Եկեղեցու կանոնների հակառակ ընթացքում, կարող է զրկվել իր անդամակցությունից թեմակալ առաջնորդի վերջնական որոշումով:

Հոդված 94

Ներկա կանոնադրությունը գործադրության է դրվում նրա հայտարարության թվականից սկսյալ: Երեք տարիների լրումին, Եպիսկոպոսական ժողովի և Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի խառն ժողովը կարող է փոփոխություններ անել ներկա կանոնադրության որոշ հոդվածների մեջ, ի պահանջել հարկին:

ԺՈՂՈՎԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐ

Ամեն ժողով, որ գումարվում է Կաթողիկոսարանի, թեմի կամ համայնքի մեջ, պարտավոր է կիրառել ժողովական հետևյալ կանոնները.

ա. Ժողովները հրավիրվում են Կաթողիկոսի, Առաջնորդի կամ Հոգևոր Հովվի կողմից, որը նախագահում է նիստերին:

բ. Ժողովը ընտրում է իր ատենապետը, ատենադպիրը և գանձապահը, նրանց փոխանորդներով:

գ. Նախագահը կազմում է ժողովի օրակարգը: Ժողովի անդամները իրավունք ունեն առաջարկելու օրակարգի հարցեր: Մեծամասնության քվեով ընդունվում կամ մերժվում են ժողովականի կողմից առաջարկված օրակարգի հարցերը:

դ. Ատենապետի պաշտոնն է կառավարել ժողովը, խոսք տալ ժողովականներին և քվեարկության դնել խնդրո առարկա օրակարգի հարցերը.

ե. Ատենադպիրի պաշտոնն է կանոնավոր ատենագրություն պահել և ամեն ժողովի ներկայացնել նախորդ ժողովի ատենագրությունները և որոշումները՝ վավերացումի կամ փոփոխության համար:

զ. Որևէ որոշում կանոնական է դառնում մեծամասնության քվեով, բացի այն պարագաներից, երբ կանոնադրությունը նախատեսում է երկու երրորդի քվեի մեծամասնությունը:

է. Նախագահը չի մասնակցում քվեարկության: Քվեների հավասարության պարագային նախագահողի ձայնը գերակշիռ է:

ը. Ամեն որոշում պետք է ստորագրվի Ատենապետի և Ատենադպիրի կողմից և ներկայացվի Նախագահին:

թ. Ատենադպիրը պարտավոր է պահել ներկայության հատուկ տոմար, որ ստորագրում է յուրաքանչյուր ժողովական, ժողովին մասնակցելուց առաջ: